

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIII. (8)
No. (Štev.) 34

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
25. AVGUSTA (AGOSTO) 1955

Za naš narod na Koroškem

IZJAVA NARODNEGA ODBORA ZA SLOVENIJO

Ko stopa v veljavo pogodba med zavezniškimi silami v drugi svetovni vojni in Avstrijsko Republiko, ki vključuje tudi slovensko narodno manjšino, izjavlja Narodni Odbor za Slovenijo naslednje:

Druga svetovna vojna je bila edinstvena zgodovinska prilika, da dosežemo Slovenci zedinjenje vsega ozemlja, ki na njem strnjeno prebivamo, v našo lastno, skupno upravno in narodno državno enoto. Slovenci del Avstrije bi po naravnem pravu, izročilih in po načelu narodne samoodločbe moral biti del Zedinjene Slovenije. Na Gosposvetskem polju pri Celovcu so svobodni Slovenci v ranem srednjem veku vstoličevali svoje vladarje. Način volitve slov. vladarjev in obred ustoličenja je bil med prvimi demokratičnimi simboli narodne suverenosti v srednji Evropi. Celovec je bil tekom devetnajstega stoletja središče slovenskega kulturnega ustvarjanja. Kljub vsem nasprotnim političnim odločitvam, kljub raznarodovalni politiki tolikih stoletij, množičnemu razseljevanju slovenskih družin, gospodarskemu pritiskanju in preganjanju, so Koroški Slovenci ostali bistven del slovenske narodne skupnosti do današnjih dni.

Da po drugi svetovni vojni nismo dosegli Zedinjene Slovenije je zgodovinska krivda in odgovornost Titovega komunističnega gibanja in režima, ki je zanemaril osnovne narodne cilje in zasledoval le interese komunistične revolucije. Zato v odločilnem času, ko so bili vsi naši narodni sovražniki, zlasti pa nacistična Nemčija in fašistična Italija v enem, poraženem taboru, vprašanje Zedinjene Slovenije ni dobilo zadovoljive rešitve.

Koroški Slovenci so in ostanejo živi del naše narodne skupnosti. Čustva in odnosi vseh Slovencev do njih — Koroških naših bratov — so iste narave kot so čustva in odnosi Avstrijcev do njih rojakov onkraj Brennerja v deželi Walterja von der Vogelweide in Andreja Hoferja.

Upamo, da imajo odgovorni avstrijski državniki in oblasti resno voljo varovati pravico koroških Slovencev, da goje svoj jezik in svojo narodno kulturo. Upamo, da bodo avstrijske oblasti izpolnjevale obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela v novi pogodbi glede zaštite Koroških Slovencev in da bodo avstrijski odgovorni činitelji iz lastnega nagiba ščitili slovensko kulturno rast in prizadevanja na vseh področjih. Pričakujemo, da bodo koroški Slovenci vživali v svobodni Avstriji vse človeške in državljske svoboščine. Bojimo se pa, da bi utegnili podrejeni organi, sedaj ko ni več nadzorstva nepristranskih zaveznikov okupacijskih oblasti, izigravati in preprečevati ukrepe osrednjih oblastev v tem področju, širiti narodnostno sovraštvo in ščititi nove krivice proti Koroškim Slovincem.

Slovenci se iskreno oklepamo misli za Združeno Evropo in podpiramo prizadevanja za zблиževanje, sodelovanje in združevanje evropskih svobodnih narodov. Smatramo, da mora po tem programu tudi sedanja državna meja na Karavankah izgubiti vsak raznarodovalen pomen.

Pričakujemo, da bo svobodna Avstrija dajala in čuvala pravico azila našim in vsem beguncem iz zaslužjenih dežel pod komunističnimi tiranijami, saj je pravica azila čast in odlika resnično neodvisne demokratične države.

Predsedstvo Narodnega Odbora
za Slovenijo
Dr. Miha Krek
predsednik
Dr. Bogumil Vošnjak
podpredsednik

PORAVNANJE NAROČNINO TEDNIKA “SVOBODNA SLOVENIJA”

Za leto 1955: Pri enkratnem plačilu \$80.—. Pri plačevanju v obrokih \$ 43.— za pol leta in \$ 23.— za četrť leta. Pri spevajte prostovoljno za tiskovni sklad. Naročnino plačajte na Victor Martinez 50, Bs. Aires, ali pa po pošti (giro postal). Ne odlašajte s plačilom!

PRED OBISKI V MOSKVI

RAZŠIRITEV KOMUNISTIČNE AKCIJE

V Evropi se odpira nova “sezona” političnega dela. Poletje gre h kraju in nemški kancler dr. Adenauer se odpravlja na svoj tako dolgo napovedani obisk v Moskvi. Priprave za ta obisk so bile zelo podrobne, časa je bilo dovolj, listi vedo celo poročati, da so glavna vprašanja bila urejena že v predhodnih pogajanjih med nemškim in sovjetskim ambasadorjem v Parizu. Kancler dr. Adenauer odhaja v Moskvo pač zato, ker je bil na ta obisk tako nenadoma povabljen v juliju t. l. in pa zato, ker se s tem začena procesija romanj evropskih državnikov v sovjetsko prestolnico. Na ta obisk gledajo najbolj pozorno oni v Parizu; še vedno se jim zdi, da bi se moglo zgoditi, da bi se med Nemčijo in sovjeti zvaril kak dogovor, ki bi bil podoben dogovoru, ki je bil l. 1923 sklenjen v Rapallu. Takrat so sovjeti sklenili z Nemčijo dogovor, da so sebe in Nemčijo dvignili iz izolacije in se vrnili skupno v vodstvo svetovne politike. Tokrat bi se moglo zgoditi tudi kaj takega.

SPORAZUM NA RAČUN POLJSKE

V poljski zunanji politiki pa velja staro pravilo, da se je sporazum med Nemčijo in Rusijo vedno sklepal na račun Poljske. Vedno je bila Poljska tista, ki je morala plačevati te kupčije. Sicer imajo sedaj v Varšavi komunistični režim, ki je trdno pod kontrolo Moskve, poljska vojska je pod vodstvom sovjetskega maršala in nadzirajo jo sovjetske vojaške komisije, toda med pristaši levice in desnice je na Poljskem nekaj skupnega: oboji zrejo z nezaupanjem na Nemčijo, oboji ne verujejo, da bi bili nemški komunisti v vzhodni Nemčiji manjši nacionalisti, kakor pa so to oni tam v zahodni Nemčiji. V obeh Nemčijah je enak odpor proti temu, da bi nemški narod mogel kdaj priznati pravičnost meje, ki gre ob Odri in Neissi in ki daje mesto Szczecin (Stettin) Poljski. Kadar je bil Ulbricht v Moskvi, so v Varšavi bili zaskrbljeni, sedaj pa bodo še bolj, ko bo dr. Adenauer moral tam dobiti od sovjetov vsaj nekaj koncesij zato, da počaka, da se zedinjenje Nemčije ne izvede sedaj že tako, kakor to komunistom v Evropi ne more biti prav. V Varšavi vedo, da sta se že Stalin in Hitler l. 1939 sporazumela na račun Poljske, toliko lažji bo tak sporazum med Bulganinom in Adenauerjem, ker tokrat ne gre zato, da bi se morali oni v Moskvi kaj preveč ozirati na občutljivost režima v Varšavi. V Varšavi je na vladi komunistični režim, ki mora biti že iz ideoloških razlogov pokoren Moskvi.

Toda opazovalci v Varšavi opažajo zanimivo trenje med vrstami komunistov. Vse poljsko javno mnenje je soglasno, da bodo koncesije Nemčiji morali nazadnje plačati spet Poljaki. Toda med komunisti samimi je nerazpoloženje za take koncesije in vedno bolj se oglašajo glasovi, da bi tudi poljski komunisti morali sedaj kreniti na pot odpora proti Moskvi, kakor je to l. 1948 storil Tito. Kakor takrat Moskva ni mogla nastopiti z oboroženo akcijo proti Titu, tako bi tega ne mogla storiti danes, ko se z zahodom razvija tolikšna delavnost za zgraditev “mrzlega” miru na svetu. V Moskvi vedo, da vojske sedaj ne more biti in to zaradi prehudih posledic. Ako bi se torej v Varšavi Moskvi uprli, to verjetno ne bi izzvalo ruske vojaške akcije. Poljskim komunistom pa v tem odporu proti Moskvi tudi ne bi bilo treba iti predalec na desno, ker jim zahodne velesile takega prehoda ne bi hotele in mogle dovolj drago plačati. Zahodne velesile so namreč dale večkrat vedeti, da poljske meje ob Odri in Neissi ne priznajo.

Toda “utrjena” samostojnejša pozicija režima v Varšavi bi v prvi dobi pogajanj med Nemčijo in sovjeti imela na svoji strani vsaj tajno pomoč zahodnih velesil, ki bi upornost komunistov v Varšavi podpirale tako, kakor so po l. 1948 podpirale Titovo opozicijo v Beogradu. Ameriška in angleška ambasada v Varšavi sta po pisanju listov svoji vladi o takem razpoloženju v poljski vladi že obvestili. Spletk in ugibanj pa še dolgo ne bo konec — višek bo dosežen šele med konferenco štirih zunanjih ministrov, ki bo v oktobru v Ženevi.

Težko bi bilo reči, da bi mogle te težave med Varšavo in Moskvo zajeti položaj tako, da bi bila akcija komunizma v resni nevarnosti. Izkazalo se je, da Titov nastop v l. 1948 svetovnemu komunizmu dejansko ni mnogo škodoval. Po sedmih letih se je zgodilo, da se je med Titom in Moskvo izravnavalo vse tako, da čakajo komunizem še posebne možnosti “razmaha.” Tudi akcija, ki bi mogla roditi težave med Varšavo in Moskvo, v komunističnem svetu verjetno ne bo rodila tolikšnih posledic, kakor bi to dalo slutiti tradicionalno borbena poljsko razpoloženje, kadar gre za obrambo poljskih meja proti Nemčiji.

Med tem namreč, ko se pod novim režimom v Moskvi ustvarja v svetu vtis, da je komunizem v defenzivi, da se umika iz borbениh pozicij v zatišje zaradi strahu pred izbruhom atomske vojske, pa se v levičarskem taboru po vsem svetu pripravljajo akcije, ki naj komunizmu pomagajo na vodstvo vseh svetovnih zadev in to po čisto drugi poti. Stalin je vodil komunizem tako, kakor je vladal v Rusiji — nad vsemi kom. strankami je izvajal diktaturo in policijsko kontrolo. Še tik pred svojo smrtjo je izvedel celo vrsto čistk v satelitskih kom. državah, kjer je bila pobita cela vrsta vodilnih komunistov, med temi celo generalni tajniki komunističnih partij. Toda po njegovi smrti so njegovi nasledniki način vladanja spremenili, sprememba v Rusiji sedaj vpliva tudi na način, kako se bo stvar komunizma razvijala poslej. Med komunističnimi strankami se po obisku sovjetskih poglavarjev pri Titu v Beogradu sedaj vedno bolj pripravlja reorganizacija “kominforma” oziroma centrale, ki bo komunizem vodila v dobi, ko se je Moskva morala odločiti za “mrzli” mir na svetu. Po pisanju ameriških listov se pripravlja reorganizacija v zboru kom. partij v tem smislu, da bi se sedanji kominform spremenil v neke vrste novo “socialistično” internacionalo. V tej internacionali Moskva ne bi imela glavne besede in bi med vsemi članicami, to je socialističnimi in komunističnimi strankami vladala popolna “demokracija”, vodstvo bi lahko bilo v drugih, manj vidnih rokah. Moskva bi se s tem oddaljila od odgovornosti zato, kaj bi počeli novi socialistični revolucionarji po svetu, pod novo krinko pa bi se komunizem razširil po vsem svetu tako, kakor bi to dovoljevala nova strategija “mrzlega” miru.

Ako ne bo zadostovalo to, kar obljublja v tej smeri reorganizacije svetovne-

ZA POLITIČNO SOŽITJE

Z dosedanjim političnim razvojem v Argentini ter s stališčem vlade do zadnjih dogodkov, ki so se zlasti odigravali v Buenos Airesu, se je prejšnji teden bavil

notr. minister dr. Oscar Albrieu, ki je v svoj kabinet poklical česnikarje ter jim dal daljšo izjavo. V njej je med drugim navajal: Peronisti so poslušali nasvet predsednika grala Perona o potrebi političnega premirja. Opozicija da političnega premirja v načelu ni sprejela. Njeni govorniki da so v sovražnem razpoloženju hujskali ljudstvo proti vladi, nekateri pa da so ga celo pozivali na upor. Notr. min. je tu navajal kampanjo z letaki in ustno propagando. Po njegovem mnenju je vse to imelo namen ustvariti vzdušje in razpoloženje za vstajo. Min. dr. Albrieu je obsodil tudi kampanjo proti vladi, češ, da so zaradi nekaterih odločitev ogrožene koristi republike. Omenjal je tudi slučaj dr. Inganelle, vodilnega komuniste, ki je postal žrtev zločina enega ali več policijskih funkcionarjev. Notr. min. je povedal, da je proti vsem policijskim uslužbencem, ki so zapleteni v ta zločin, v teku postopanje, opoziciji pa očita, da je zaradi tega zločina hotela diskriminirati policijo kot koristno ustanovo.

V nadaljnjih izvanjavnih je notr. minister navajal tudi sovražno zadržanje nekaterih duhovnikov v prestolnici pa tudi v nekaterih mestih v provinci. Tem očita, da se v pridigah, zlasti zadnji dve nedelji, hujskali vernike. Proti njim vlada ni ukrenila ničesar, svetuje pa cerk-

Entregaron al Presidente de la Nación un programa económico

En la mañana de lunes pasado recibió el primer mandatario, general Juan Perón, a los miembros de la Comisión Económica Consultiva, a quien entregaron el “Programa de medidas de aplicación inmediata para el desarrollo armónico y equilibrado de la economía nacional”. El documento fué aprobado por unanimidad en la reunión celebrada el jueves de la semana pasada.

Preside la comisión el secretario de Asuntos Económicos del P. E. y la inte-

gran los ministros de equipo económico y representantes de la C. G. T. y la C. G. E.

En el programa aludido se postula una serie de medidas destinadas a consolidar el desarrollo de las actividades económicas.

En el curso de la entrevista con el presidente de la Nación, el comité de presidencia de la C. G. E. le presentó los nuevos integrantes, recientemente electos, de la mesa directiva de la entidad.

Izročitev gospodarskega načrta predsedniku republike

Predsednik republike general Juan D. Peron je sprejel v ponedeljek zjutraj člane Gospodarske posvetovalne komisije, ki so mu izročili načrt za izdajanje takojšnjih ukrepov za harmonični razvoj narodnega gospodarstva. Te ukrepe so pripravili ter jih soglasno odobrili na zborovanju, ki je bilo prejšnji teden.

Predsednik Gospodarske posvetovalne komisije je državnim tajnik za gospodarske zadeve, člani pa so ministri gospodarskih resorov. Glavne delavske zveze in Glavne gospodarske zveze.

Načrt, ki so ga člani Gospodarske posvetovalne komisije izročili predsedniku generalu Peronu, prevede celo vrsto nujnih ukrepov, ki jih bo treba izdati takoj za konsolidacijo in nadaljni razvoj gospodarske dejavnosti.

Ob tej priliki so člani predsedstva Glavne gospodarske zveze predstavili predsedniku generalu Peronu tudi nove člane te gospodarske ustanove, ki so bili nedavno izvoljeni v to gospodarsko ustanovo.

ga komunizma Tito, potem bi bilo Moskvi popolnoma prav, da se še v Varšavi za nekaj časa uveljavi poskus “samostojnosti”, ki bi ga tam vodil Bierut ali Gomulka.

MAROKO V PLAMENIH

V francoski severni Afriki se je 20. avgusta, ob drugi obletnici, ko so odstavili sultana Josefa, razveljala bitka, ki je terjala na tisoče mrtvih in ranjenih. Ukrepi, ki jih je pripravila francoska vlada, krize niso mogli več preprečiti. V Aix-les-Bains se je sicer zbrala posebna konferenca francoskih in maroških voditeljev, toda v vsej severni Afriki (tudi v Tuniziji in Alžiriji) se je ves arabski svet strnil v nastop in pri tem močno prestopil meje, ki so jih voditelji nacionalistov sami pripravljali. Nacionalistična stranka Istiqlal ni več vodilna, v gorah so se dvignila plemena, ki so prešla navodila čisto od drugod.

Sedaj se vprašujejo, odkod so mogla priti ta navodila in orožje za berberska plemena v hribih. Velik del teh plemen je pred dvema letoma pod vodstvom paše El Gloui še nastopil na strani francoskih oblasti in pomagal izgnati sultana Josefa in postaviti na prestol sultana Arafu. Toda sedaj je El Gloui oblast nad temi plemeni očitno izgubil, za nacionalizmom se v Maroku dviga novo gibanje — ali je to senca Abdel Krima ali pa je to “uspeh” komunistov?

venim oblastem, da proti tem duhovnikom uvedejo postopanje. Minister obljublja, da jim bo sporočil njihova imena.

Za akcijo opozicionalnih strank je dejal, da škodljivo vpliva zlasti na mladino. Vzbujanje upora da je doseglo vrhunec v obstojanju oboroženih skupin ter v napadih na službenike javnega reda. Min. dr. Albrieu tu navaja zaroto, ki je bila organizirana po sistemu celic. Zaradi takega položaja se je po izjavi notr. ministra tudi Peronistična stranka odločila, da se bo znova povrnila v politično borbo. Ta odločitev peronistov pa da ne pomeni, da vlada odklanja politiko pomirjenja, toda naglašja, da ima vsaka stvar svojo mejo. Poudarja tudi, da ni v vprašanju Peronova oseba, ampak pridobitve, ki jih je bila deležen del prebivalstva, na drugi strani pa da so tudi ljudje, ki da nočejo, da bi se ohranile te pridobitve. Naloga vlade je pa tudi vzdrževanje reda. Pomirjenje po izjavi min. dr. Albrieu-a ne pomeni slabosti, pa tudi ne svobode za izvrševanje zločinov. Zato izjavlja, da se je vlada odločila, da bo z vso strogostjo poskrbela za vzdrževanje reda in miru. Starše mladoletnikov pa svari, da bodo oni odgovorni za prestopke svojih otrok, če bodo isti še naprej sodelovali pri povzročanju nemirov.

Napoved, da se vrača znova v politično borbo je

Peronistična stranka

začela izvajati že prejšnji teden, ko je na radijski postaji Belgrano odgovarjal

na zadnji radijski govor predsednika demokratske stranke dr. Vincenca Solano Lima peronistični poslanec José Alonso.

V govoru je napadal opozicionalne stranke, zlasti demokratsko stranko, ter v zvezi s tem omenjal demokratsko unijo, ki so jo pred 10 leti ustvarili demokraci, radikali, socialisti in komunisti. Podvrgel je kritiki tudi delo prejšnjih vlad ter ga primerjal z delom Peronove vlade.

Javno zborovanje je pa imela Peronistična stranka prejšnji petek v Buenos Airesu. Glavni govornik dr. Leloir, predsednik Vrhovnega sveta Peronistične stranke, je naglašal, da nova pot peronizma kaže vse lastnosti slavnih dogodkov iz leta 1946, ki so ted. polkovniku Peronu pripomogli k zmagi. Nato je pa prečital manifest, v katerem Peronistična stranka izjavlja, da se vrača v politično borbo, ker je po njenem mnenju veličina ponudbe predsednika generala Perona za politično premirje in sožitje strank zahtevala tudi veličino v odgovoru. To pa da se ni zgodilo, ker da se opozicionalne stranke upirajo političnemu pomirjenju, ki ga bo pa po izjavi govornika vseno treba izvesti z demokracijo voljo ljudstva. Dejal je tudi, da je pomirljivo stališče vlade, peronistične stranke in ljudskih organizacij vzbujalo videz slabosti, v resnici pa da je bila to moč. Kot predsednik Vrhovnega sveta Peronistične stranke izjavlja, da je takega stanja sedaj konec. Peronizem se podaja zopet na ulice, da bo zasedel svoja mesta.

Za dr. Leloirom so govorili še predstavniki ženske Peronistične stranke, peronističnih poslancev, mladine in interventor stranke za Bs. Aires. V svojih govorih so naglašali, da potvarjanja dejanskega položaja v Argentini, omalovaževanja peronističnih uspehov, zločinskih atentatov in žalitev predsednika ne morejo več prenašati molče. Po njihovem mnenju je peronizem pred novo zaroto oligarhije, zato da mora biti enoten in močan.

V istem času so imele politična zborovanja tudi opozicionalne stranke.

Radikalna stranka

je v mestu Flores v provinci Bs. Aires odprla nov strankin dom. Ob tej priliki sta bila tam predsednik stranke dr. Frondizi in dr. Balbin. Oba sta imela tudi govore. V parlamentu so pa radikalni poslanci vložili več interpretacij, ki se nanašajo na razne politične dogodke zadnjega časa.

Demokratska stranka

je prav tako imela več sestankov tako v Bs. Airesu, kakor tudi v provinci. Predsednik te stranke dr. Vincenc Solano Lima je bil v mestu San Nicolás ter je tam tudi govoril pristašem stranke.

Socialistična stranka

v prirejanju političnih sestankov za gornjima dvema polit. skupinama ni zastajala. Tudi njeni funkcionarji so pristajali na javnih shodih pojasnjevali stališče, ki ga vodstvo stranke zavzema do zadnjega poziva predsednika generala Perona za politično pomirjenje. (Nadaljevanje na 2. strani)

Pismo iz USA

Beograd - Moskva - Washington

Kaj je s Titom? Sprejel je najvišje predstavnike Sovjetije in bil ves teden z njimi. Kmalu za tem je sledila konferenca med Jugoslavijo in tremi zapadnimi silami, na ambadorski bazi. Drugo jutro po tej konferenci je Tito javno sprejel povabilo, da vrne obisk Moskvi še letos. Komentarji v Washingtonu takole gledajo na situacijo:

USA izgublja, med tem ko Sovjetija zmaga v konkurenčnem snubljenju Tita. Posledica tega je, da se dolarska pomoč Titu lahko briše in da je obrambna linija preko Južne Evrope pretrgana, če že ne razbita. Poraja se "neutralna" zona preko sredine Evrope, od Baltika do Jadrana. Večina "neutralcev" bi bili komunisti. To je plan, na katerega Moskva rada gleda in ga neguje.

Tito izgleda, da je prenehal biti za zapad koristen. Če Moskva lahko računa na Tita, kadar se bodo polagale karte, ni jasno; pač pa je jasno, da Amerika na njega ne more računati. Kajti v nekaj tednih je nekoliko diplomatskih potez Moskve, da pridobi Tita, imelo več uspeha kot nekaj let trajajoča pomoč Amerike. Stare komunistične vezi so za Tita sedaj privlačnejše nego dolarji.

V Beogradu se zapaža, da se Tito zaveda, da mu gre žito v klasje. Ameriki zatrjuje, da lahko opravi brez njene pomoči, če ona vztraja na zahtevi, da hoče vedeti, kam gredo in kaj je z ameriškim avijoni, puškami in dolarji. Sosedom, sovjetskimi satelitom, očita, da ne sodelujejo z njim. Moskvi pa govori, da se bo vrnil tako kot on hoče, namreč kot enak partner in ne več kot satelit.

Tito je namreč brez težav prepričal sebe, da je dovolj močan in sposoben, da lahko uspešno z vsakim operira. Prolomil je s Stalinom, kar si nihče od satelitskih vodij ne bi upal. Sedaj, ko ni več Stalina, misli Tito, da lahko vnovič koristi svoje izključitve v 1948 letu. Ne sme se ob tej priložnosti pozabiti, da je Tito zgradil komunistično organizacijo med zadnjo vojno brez sodelovanja in pomoči Sovjetov, kar se ni zgodilo v nobeni drugi komunistični državi, tudi ne na Kitajskem.

Tito je siguren, da lahko drži v šahu Amerikance. Če oni odpovedo pomoč, Tito lahko zagrozi, da se bo pridružil Moskvi kot vojaški zaveznik. Zato zaključuje Amerika, da je vredno podpirati Tita, da ostane vsaj nevtralen. On se Stalinovih naslednikov ne boji, ker je prepričan, da tudi z njimi lahko operira. Njegov manever je bil tak, da so Sovjeti in ne on, naredili prvi korak za spravo. On ni šel v Moskvo na kolenih, Sovjeti so prišli tako v Beograd in javno prosili odpuščanja. Zbrisali so tudi 90 milijonov dolarski dolg, ki ga je Tito zaključil še pred njegovo izključitvijo iz kominforme. Poleg tega Sovjetija ponuja, da se trgovinske zveze popolnoma vzpostavijo.

Mogoče misli Tito na balkansko federacijo, kateri bi on načeloval. Moskva te ideje ni zavrnila in kaže temu načrtu mnogo bolj prijazno lice kot kateremu koli komunističnemu vodji na Balkanu. Tito se smatra za svetovno osebnost, neke vrste balkanski Nehru, kateremu naj dvorijo in katerega naj s spoštovanjem poslušajo vse velike sile. Moskva igra v Titove karte do gotove meje, ali iz svojih vzrokov in nagibov. Njen neposredni cilj je, da minira vsak vpliv na Tita v zameno za sovjetski vpliv. Izgleda, da to Moskvi uspeva. Drugi važnejši cilj je, da se razbije jugoslovansko-turško-grški obrambni pakt, povezan z NATO. Ta Moskovski cilj je že na vidiku. Tito, ki je lansko leto podpisal balkanski pakt, trdi sedaj, da je nepotreben, ker Sovjetija ne misli nikogar napasti. Brez Jugoslavije bi prišlo do velike škrbine v obrambni črti med Grčijo in Italijo. Dalnja poteza Moskve bo verjetno ta, da bo uporabila Tita za pobornika takozvanega "neutralnega paktu" v Vzhodni Evropi, ob Sovjetskem zapadnem boku.

Nevtralni pas naj bi zajel vse Sovjetske satele in Jugoslavijo. Umik Sovjetskih čet iz Madžarske in Rumunije naj da iluzijo nevtralnosti satelitom. Poleg tega bodo pritiskali na Avstrijo, Švedsko in Finsko, da pristopijo. To je pravzaprav Moskovska ideja in teza o evropski varnosti.

Pri vseh teh manevrih ima Moskva za cilj, da uniči NATO in da ga prikaže, da je nepotreben. Ameriki bi bilo tedaj težko ostati še nadalje v Evropi. V "nevtaliziranji", pomirjeni Evropi bo do ameriške baze brez pomena.

Tito, nekdanji groznja in negativna postavka za Moskvo, postaja pozitivna postavka. Titov riziko, v njegovem se-

NAGRADA TERČELJEVIM "VOZNIKOM"

V našem listu smo že pisali in ocenili Kolednikov prevod Terčeljeve povesti "Vozniki", ki jo je izdal svoj čas na Goriškem pod imenom Grivški. Tedaj sem napisal v svoji oceni, da se francoski prevod bere lepo in literarno močno ter bo povest verjetno Francozom tudi po vsebini bolj ugajala kot je nam, ki smo jo pustili neopaženo na knjižnem trgu. Francoski prevod daje poseben mediteranski kolorit tej goriški povesti, ki ima poleg tega še v dogajanju poudarjeno idejo o vrednosti zemlje za narodno življenje, zlasti radost in zdravje kmečkega prebivalstva pred proletarstvom, kar je za Francoze že zdavnaj življenjski problem. In res je povest dobila tak odziv v francoskem najvišjem literarnem sodišču pri francoski akademiji znanosti in umetnosti, ki razdeljuje razne literarne nagrade, da je do smrti njen tajnik sporočil prevajalcu,

Thomanerchor - Jacobus Gallus - Franja Golobova

V letošnji koncertni sezoni v Buenos Airesu je eden najznamenitejših glasbenih dogodkov gostovanje zbora Thomanerchor pod vodstvom kantorja prof. Guenthera Ramina. Posebno zanimivost daje ta zboru več stoletna tradicija in svojska sestava zbora.

Leta 1212 je bil ustanovljen pri cerkvi sv. Tomaža v Lipskem v okviru glasbene šole mladinski zbor — Thomanerchor. Znameniti kantorji so vodili tekom stoletij šolo in zbor. Med onimi, ki so ponešili slavo obeh v svet so zlasti imena Georg Rau, Johann Sebastian Bach, Karl Straube-Naslednik teh je v sečnanji dobi profesor dr. Guenther Ramin, ki uživa tudi osebnost kot dirigent mednarodni sloves.

Zbor tvori 75 dečkov in mladeničev v starosti od 12 do 18 let. Poleg glasbeno pevske nadarjenosti in najstrožje preizkušnje, je bil pred sprejemom v zbor vsak deležen temeljite glasbene vzgoje in šole. Program, ki ga izvaja ta zbor na koncertih, ni le izredno obširen, ampak tudi po izboru kompozicij, kjer prevladuje oratorijska in cerkvena glasba, nad vse zahteven.

Zbor je gostoval v Evropi v najrazličnejših državah od Skandinavije do Italije ter uživa sloves najboljšega zbora te vrste na svetu.

V letošnjem letu je zbor, potem ko je nastopil v raznih mestih Zapadne Nema-

čije, na turneji v Južni Ameriki, ki je z ozirom na sprejem pri občinstvu in kritiki naravnost triumfalen. Po trinajstih koncertih v Braziliji in petih koncertih v Montevideo, je prišel zbor v Argentino in je imel v Buenos Airesu že več koncertov a capella kakor tudi z orkestrom.

Za Slovence je gostovanje Thomanerchora zanimivo še posebej. Zbor ima v svojem repertoarju tudi kompozicije Jakoba Gallusa in je tako v Buenos Airesu že z lepim uspehom izvajal njegov Pater noster.

Zbor pa ima med ostalimi oratoriji na sporedu tudi veličastni Bachov Johannespassion za zbor, solo in orkester. Že ko je to delo izvajal v Montevideo, je bila povabljen Franja Golobova, da poje altovski solistovski del. Zaradi obveznosti v Buenos Airesu se vabilu ni mogla odzvati.

Pela pa bo v Johannespassionu v izvedbi v Buenos Airesu, ki bo v petek. 2. septembra ob 18. uri v gledališču Colón. Pri tej izvedbi sodelujejo: Thomanerchor pod vodstvom kantorja Guenthera Ramina, veliki simfonični orkester in prvi koncertni solisti v Buenos Airesu. V altovskem delu, ki ga poje Franja Golobova, je med arijami zlasti znamenita "Es ist vollbracht — Dopolnjeno je".

P. M.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower je objavil, da upa, da se bo v nekaj letih, morda že čez dve leti, znova sestala atomska konferenca, podobna oni, ki se je pravkar končala v Ženevi. — Truman je objavil, da bo imel več govorov za demokratsko stranko, ko bo ta začela z volilno kampanjo za predsedniške volitve prihodnje leto. — Eisenhower je objavil o zadržanju ameriških vojakov, če padejo v komunistično ujetništvo. Pravilnik ima šest točk, od katerih je najvažnejša tista, ki govori o obljubi, da "se bo ameriški vojak izognil odgovoru pri zasliševanju, kljub fizičnemu ali duševnemu

(Nadaljevanje s 1. strani)

ZA POLITIČNO SOZITJE

Med socialisti je v zadnjem času nastala nova skupina. Skupina socialistov, ki je dosedaj pripadala Acción Socialista, katero vodi Dardo Cúneo, se je ločila od nje ter se osamosvojila. Imenuje se sedaj "Izquierda Socialista" (Soc. levičar). Izdajala bo tudi list "Izquierda".

Demokratska progresistična stranka je prav tako že zavzela stališče do predsednikovega poziva za politično pomirjenje. Njen glavni tajnik dr. Luciano F. Molinas je prejšnji ponedeljek govoril na radijski postaji Belgrano. V svojih izjavanjih je poudarjal potrebo po popolni reviziji javnega življenja. Navajal je krizo poljedeljstva v notranjosti republike, obširno se bavil s finančnim položajem ter kritiziral poslovanje Centralne banke, govoril o upravnih morali, nato pa o načinu vzgajanja mladine po šolah ter končno tudi o zunanji politiki sedanje vlade.

danjem razpoloženju in visokem samozaupanju, leži v tem, da mu lahko spodrsne. Lahko se zgodi, da postane samo satelit in ne več partner. Tito namreč ne gleda na gospodarsko slabost in nerešene probleme doma; pač pa mu je važno povabilo, da gre v Moskvo.

Amerika prihaja za sedaj do zaključka, da ne more izklicati večje cene kot Moskva, ko baranta s komunistom. Če pa Amerika želi, da daje še naprej orožje Titu, tedaj nima Moskva nič proti temu.

"f."

mučenju, do skrajnih meja svoje zdržljivosti."

ANGLIJA: Britanska in ameriška vlada sta se sporazumeli, da bosta odložili do konca prihodnjega leta sleherni razpravo o možnosti pripustitve rdeče Kitajske v ZN.

ZAH. NEMCIJA: Uradno je bilo v Bonnu objavljeno, da bo Adenauer odletel na posvete v Moskvo 9. septembra. Njegovi glavni zahtevi v Moskvi bosta: združitev obeh Nemčij na podlagi svobodnih volitev in vrnitev vseh nemških vojnih ujetnikov.

ITALIJA: Agrarna reforma, ki jo je pred desetimi leti pričel še v De Gasperijevi vladi takratni gospodarski minister prof. Segni, je že skoro docela izpeljana. Do 90% zemlje, ki so jo doslej imeli veleposestniki neobdelano, je razdeljena med dosedanje kolone. Do 5 ha zemlje je vsak kolon, ki je to hotel, dobil za nizko ceno na odplačevanje na obroke za dobo 30 let. Relativno malo veleposestnikov je protestiralo proti reformi, ker so še vedno obdržali dovolj zemlje.

INDIJA: V velikih izgredih, ki so jih uprizorili Indijci v Bombaju proti evropskim naseljencem, sta bili poškodovani predvsem britansko in portugalsko veleposlaništvo. Nehru je obljubil odškodnino za škodo in izjavil, da je zaradi teh izgredov "Indija izgubila dobro ime."

AFRIKA: Velikanski nemiri, ki so zahtevali v zadnjih dneh na stotine mrtvih in ranjenih, se vedno bolj širijo po severni francoski Afriki. Francoske oblasti so poslale na kraje izgredov padalce in močne oddelke Tujske Legije, v kraju Aix pod francoskimi Alpami pa se bodo sestali na posvet franc. predsednik in nekateri vodje uporniških plemen, da za zeleno mizo uredijo položaj.

EGIPT: V južnem Sudanu so izbruhnili vojaški nemiri ter je britanska vlada poslala na kraj uporov več svojih oddelkov, ki so vzpostavili mir. Proglasheno je obsedno stanje. Vojaštvo, ki je večinoma sestavljeno iz domačinov, se je uprlo angleškim častnikom. Za uporniki stoji egipčanska vlada.

KITAJSKA: Pekinška vlada je obja-

Goriška in Primorska

V šolskem letu 1954-1955 je bilo v goriški občini 21 otroških vrtcev s 1036 otroki. V mestu sta delovala dva slovenska vrtca: v ulici Croce sta bila dva razreda s 15 otroki, v ulici Randaccio pa en razred z devetimi otroki. Otroške vrtce v Štandrežu, Podgori in Oslavju je obiskovalo skupno 48 otrok.

Osnovnih šol je bilo v goriški občini v lanskem šolskem letu 22 s skupno 2.865 učenci. Osnovno šolo v ulici Croce je obiskovalo 83 otrok, osnovno šolo v ulici Randaccio pa 38. Štandreško slovensko šestrazrednico je obiskovalo 78 učencev, podgorsko dvorazrednico 27 učencev, devinsko štirirazredno 52 otrok, in v Št. Mavru je enorazrednico obiskovalo 15 otrok.

Srednje šole je posečalo 4.220 dijakov, Slov. nižjo gimnazijo je obiskovalo 122 dijakov, strokovno šolo 108, licej 56 in učiteljske 58 dijakov.

Skupno število vseh slovenskih otrok v goriški občini, ki posečajo slovenske vrtce, osnovne in srednje šole znaša 709.

Ob koncu šolskega leta je izšlo običajno izvestje tržaških slov. srednjih šol, v katerem je objavljen tudi daljši članek prof. dr. Šaha o razvoju slovenskega šolstva na Tržaškem. Iz članka je razvidno tudi naslednje dejstvo, da je od šolskega leta 1945-46 do danes število učencev slovenskih osnovnih šol padlo več kot za polovico (od 5289 na 2062). Kako to? se nujno vpraša objektivni opazovalec in profesor Šah različni tudi razloge tega številčnega upadanja. Navaja jih šestero: najprej ozemelsko zmanjšanje področja leta 1947, nato odvisnost slovenskih staršev od italijanskih delodajalcev, premajhna narodna zavest in strah, dalje splošen padeč rojstev, izseljevanje Slovencev v prekomorske dežele in končno 1954, kar vse skupaj dovolj zgovorno, spodbija vsak nacionalni pesimizem v tem pogledu.

Veliko bolj optimistična je preglednica števila slovenskih dijakov, ki so v vseh letih doslej že opravili višje in nižje tečajne izpite. Iz nje je razvidno, da je na Višji realni gimnaziji doslej 167 dijakov, na klasični vzporednici pa 34, skupno torej z naših šol 201 abiturient. Trgovska akademija je dala doslej 80 diplomiranih absolventov, učiteljske v Trstu, ki je bilo ustanovljeno komaj v šolskem letu 1947-1948 pa 88 učiteljev. Zaključni izpiti nižje stopnje so bili seveda številnejši. Na nižji srednji šoli, trgovski strokovni šoli in industrijski strokovni šoli je doslej uspešno zaključilo šolanje 1877 dijakov.

V odstavku o šolskih knjigah poroča profesor Šah o začetkih tiska šolskih knjig pod zavezniški, zlasti ob velikodušni podpori kapitana Simonija in za njim vse do leta 1952. V petih letih so bile pod zavezniški natisnjene vse najpotrebnejše knjige za osnovne in srednje šole, v celoti 62 knjig. Po letu 1952 dalje, ugotavlja avtor, pa gre delo komisije za šolske knjige silno počasi. Najprej nad pol leta komisije sploh ni bilo. Sedaj pa birokratski sistem delo tako zavira, da smo dobili v treh letih le štiri knjige. Pač zgovorna ugotovitev o razliki v skrbi in ljubezni do slovenskega šolstva med prvimi in drugimi upravitelji Svobodnega tržaškega ozemlja.

Iz statističnega pregleda ob koncu je razvidno, da je bilo na vseh slovenskih srednjih šolah na Tržaškem letos ob koncu šolskega leta 1587 dijakov. Od teh jih je izdelalo 631 (okoli 40 odstotkov), popravne izpite ima 401 dijak, padlo pa jih je 94.

Titova Jugoslavija ne sme v Evropski svet

Švicarski "Züricher Zeitung" poroča, da je Titov veleposlanik v Parizu Aleš Debler v razgovoru z Leonom Marchalom, glavnim tajnikom Evropskega sveta, zaprosil za udeležbo Jugoslavije v tej organizaciji, če ne drugače vsaj v svojstvu opazovalca. Izvedel je, da je polno članstvo za Jugoslavijo nemogoče, prav tako ne sodelovanje v svojstvu opazovalca, ker je to država, v kateri ni svobode in se ne spoštujejo osebnostne in človečanske pravice. Demokracija je prvi predpogoj za sprejem vsake države za članico v Evropski svet.

vila, da v vsem podpira indijski vlado in Nehruja v njegovi borbi za "osvoboditev" portugalskega ozemlja Goa.

KOREJA: Komunistični protiletalski topovi so sestrili nad nevtralnim ozemljem na Koreji ameriško vojaško letalo. Ameriška vlada je ostro protestirala proti "temu barbarskemu napadu". Severna Koreja je vrnila preživelega letalca.

ARGENTINA

Poslanska zbornica je imela v ponedeljek 22. avgusta izredno sejo, na kateri se je spominjala pok. gospe Eve Peron ob četrti obletnici mogočnega zborovanja v Bs. Airesu, na katerem jo je zbrana množica proglasila za kandidatino za podpredsednico republike, ona pa je to čast odklonila. Po seji so na zidu kongresne palače znova odkrili v spomin pok. ge Eve Peron dve spominski plošči, ki sta bili poškodovani pri dogodkih 11. junija.

V Buenos Airesu je prispel angleški pisatelj Alam Pryce Jones, urednik literarne priloge londonskega "Times-a". V razgovoru s časnikarji je povedal, da je prišel v Argentino v glavnem zaradi izbora gračiva za argentinsko literarno prilogo omenjene angl. dnevnika.

V Bs. Airesu se je te dni mudil poddirektor UNESCO Malcolm Adiseshiah. Sprejet je bil tudi pri predsedniku republike gralu Peronu.

Časopisje poroča, da proučevanje vprašanja ustanovitve tajništva za varnost v predsedstvu republike napreduje. Novemu tajništvu za varnost bi bile podrejene zvezna policija, nacionalna mornariška prefektura, ravnateljstvo za kazenske zavode ter nacionalna žandarmerija. Lísti navajajo, da bo za šefa te nove ustanove imenovan gral Felix Maria Robles. Navedene policijske ustanove sedaj spadajo pod Zvezni svet za varnost.

Med argentinsko in italijansko vlado je bila podpisana pogodba po kateri bo Argentina prodala Italiji 500.000 ton žita.

Notranji minister, ki je obenem tudi minister za pravosodje, je odredil, da bo policija vse mladoletnike pod 16 leti, ki so se udeleževali kakih tajnih sestankov ali sodelovali pri izgrelih in nosili orožje, po zaslišanju, izročila sodišču za mladoletne.

Argentinska delegacija je odpotovala v Rio de Janeiro na kongres proti komunističnemu vmešavanju v države Južne Amerike.

Nadporočnik Emiliano Huerta, vodja II. argentinske ekspedicije na Daulaghiri, je te dni odpotoval v letalom v Rim, kjer bo skupno s članom ekspedicije ing. Mariom Bertonejem pripravil vse potrebna za opremo članov ekspedicije.

Senat je prejšnji teden sprejel zloniski osnutek, s katerim se rok za volitve v ustavodajno skupščino podaljša za novih 180 dni.

V Evropo sta odpotovali dve argentinski vojaški delegaciji. Prva si bo na povabilo avtomobilske tovarne Mercedes Benz ogledala ustroj tega avtomobilskega podjetja, druga pa razne industrijske naprave v Franciji, Italiji in na Švedskem.

V Ciudadeli se je v terek zjutraj zgodila velika železniška nesreča. Na postaji je stal električni vlak. V tem trenutku je za njim privozil z vso hitrostjo iz mesta električni brzovlak ter se je z vso silo zadel v zadnje vagone 1. vlaka. Izpod razvalin vagonov so potegnili 15 mrtvih, 48 potnikov je pa zadobilo razne poškodbe. Predsednik gral Perón je takoj, kakor hitro so ga obvestili o nesreči, odredil kot predsednik Fundación Eva Perón, da so na mesto nesreče takoj odšli rešilni avtomobili te ustanove z zdravniki in bolničarkami. Na mesto nesreče sta prišla tudi osebno prometni min. ing. Iturbe in min. za zdravstvo Dr. Bevacqua. V zvezi z železniško nesrečo so zaprli 4 signaliste.

V zvezi s poročili o zadnjih preizkavah v jezuitskem kolegiju v San Miguelu, je ravnateljev namestnik izjavil, da je policija izvršila preizkavo samo v 2 sobah, v katerih sta stanovala 2 aretiranca. Pregledali so tudi tiskarno, pa niso našli nobenega letaka, ne kakega drugega sumljivega papirja. Prav tako ne skladišča orožja. Tako poroča "Freie Presse" z dne 19. t. m.

Naročnina za leto 1954 je znašala: Pri enkratnem plačilu \$ 70.—. Pri plačevanju v obrokih \$ 38.— za pol leta in \$ 20.— za četrt leta. Vsak naj prispeva vsaj 10.— pesov za tiskovni sklad zaradi zvišanja tiskarskih stroškov.

Naročnino plačajte na Víctor Martínez 50, Bs. Aires, ali pa po pošti (giro postal). Ne odlašajte s plačilom!

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

V Križankah v Ljubljani so uredili novo letno gledališče po načrtu univ. prof. Plečnika. Dohod v novo letno gledališče je skozi predvorje, okrašeno z arkadami, in zgraffiti. Na prostranem dvorišču je odrska plošča, pred njo pa poglobljen prostor za orkester ter dvigajoči se avditorij z nad tisoč sedeži. Ves ta prostor hladijo s svojim košatim zelenjem starodavna drevesa, ki so ostala od nekdanjega križanskega vrta.

V Ljubljani je vsako leto največja kulturna prireditev ljubljanski festival. Letos je bil že tretji ter se je vršil od 11. junija do 14. julija ter je obsegal nad 28 umetniških nastopov. Poleg ljubljanske Opere in Drame so še nastopali Slovenska filharmonija, Radijsko ritmosinfonični orkester, Slovenski oktet, Folklorna plesna skupina "France Marolt", Slovensko narodno gledališče iz Trsta, Partizanski pevski zbor, Balet Narodnega gledališča iz Beograda, Državni sinfonični orkester iz Zagreba, skupina solistov zagrebškega Radia ter folklorne plesne skupine, "Kolo" iz Beograda, "Lado" iz Zagreba in "Tanec" iz Skoplja.

Ljubljanska Drama je uprizorila Cankarjeve Hlapce in Linhartovega Matička, Slov. narodno gledališče iz Trsta pa Goldonijeve Primorske zdrahe. Slovenska plesna skupina je nastopila z dvema koroškima plesoma in sicer z Matjaževim in Svatbenim rejem. Orkester Slovenske filharmonije je pod vodstvom dirigenta Sama Hubada izvajal Bravničarjevo uverturo Kralj Matjaž, Beethovnovi violinski koncert in IV. Sinfonijo Čajkovskega. Kot solist je nastopil že svetovno znani slov. violinist Igor Ozim, Igor Ozim je imel v okviru ljubljanskega samostojni koncert z mlado švicarsko pianistko Ilso von Alpenheimovo, na katerem je igral Mozartove, Bartokove, Schubertove in Brahmsove sonate. Ritmosinfonični orkester Ljubljanskega ra-

dia je pod vodstvom dirigenta Bojana Adamiča imel dva koncerta. Na sporedu so bile moderne skladbe. Balet ljubljanske opere je nastopil s Hrističevo Ohradsko legendo. Glavno vlogo je imela Veronika Mlakarjeva. Državni sinfonični orkester iz Zagreba je odigral Beethovnov IX. sinfonijo. Folklorna skupina "Lado" iz Zagreba je nastopila s plesi in narodno pesmijo, balet beogradske Opere je imel na sporedu Čajkovskega Labodje jezero in Prokofjeva Romeo in Julijo.

Bogat spored let. ljubljanskega festivala je zaključila ljubljanska opera s krstno predstavo velike zborovske opere Modesta Husorskega Hovanščina pod vodstvom dirigenta Boga Leskovica. Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije in Društvo arhitektov pripravljata za prihodnji mesec v Ljubljani razstavo gradbene dejavnosti v zadnjih desetih letih v Sloveniji.

Na občnem zboru Slavističnega društva Slovenije so se govorniki zavzemali za to, da je treba dati pouku slovenskega jezika več pozornosti v vseh šolah. Da bi pa dijaki lažje sledili pouku, so govorniki tudi predlagali naj bi se v slovenske gimnazije znova uvedel pouk stenografije kot neobvezen predmet.

V Ljubljani je meseca junija dr. Marjan Breclj odprl gospodarsko razstavišče, Viktor Abelj pa I. Mednarodno razstavo predelave in uporabe lesa. Med Ljubljano in Mariborom je začel voziti motorni vlak. Cene voznih listkov so enake cenam III. razreda v brzovlaku.

V Mariboru so v študijski knjižnici za proslavo 60. letnice slovenske moderne priredili razstavo Cankarjevih, župančičevih, Kettejevih in Murnovih del. O pomenu slovenske moderne je govoril ravnatelj študijske knjižnice prof. Janko Glaser.

Pri Brusnicah pod Gorjanci se je do današnjih dni ohranila zelo redka rastlina izpred ledene dobe aceleja. Za to rastlino trde, da ne raste nikjer več v Evropi, razen še na Kavkazu. V ljub. listu je objavljen poziv oblastem, da je treba to redko rastlino strogo zaščititi.

V Murski Soboti je bil od 23. junija do 10. julija I. Pomurski teden. V ospredju vseh prireditev je bila gospodarska razstava.

Na tekmovalju parlamentarnih stenografov v Zagrebu je postala prvakinja Marija Simčič, novinarka ter članica Zveze stenografov in strojeписcev Slovenije. Zmagala je dosegla z brzino 320 zlogov v minuti. Zmagovalka je imela pravico do 16 napak, napravila jih je pa samo 8. Za nagrado je dobila od Tita zlato zapestno uro.

Mariborska podružnica Društva novinarjev Slovenije je izdala roman Janeza Švajncerja "Strela na meji". Ocenjevalec v ljub. listu za delo pravi, "da mu manjka zlasti topline, tiste topline, ki sproži v bralčevem srcu val čustev, pa čeprav je opisana usoda še tako strašna, tragična, da celo, nečloveška".

V Mavčičah in na Podreči so imeli proslavo 120 obletnice rojstva pesnika Simona Jenka.

V Ljubljani je bila 10. junija v veliki Unionski dvorani akademija, posvečena 60. letnici slovenske moderne. O pomenu slov. moderne je govoril Josip Vidmar. Na sporedu so bile recitacije iz del Ketteja, Murna, Cankarja in Župančiča. Umetniški spored je obsegal tudi. La jovčevo "Pesem jeseni" ter uglasbene pesmi začetnikov slov. moderne. V okviru proslav za 60 letnico slov. moderne je bilo tudi odkritje nagrobnika Otonu Župančiču pri Sv. Križu. Ob tej priliki je imel spominski govor dr. Fr. Koblar, Akademski pevski zbor je pa zapel dve Adamičevi pesmi. Ob odkritju spominske plošče na Cukrarni je pa imel spominski govor dr. Ante Slodnjak, pevski zbor Slovenske filharmonije je pa zapel nekaj pesmi na besedila Ketteja in Murna.

V Sloveniji so lani elektrificirali žel. prog. od Postojne do Rakeka, letos pa nadaljujejo z elektrifikacijo proti Logatcu. Letos mislijo elektrificirati tudi prog. skozi predor pod Karavankami med Jugoslavijo in Avstrijo. Pripravlja jo pa tudi načrte za elektrifikacijo železnice Ljubljana-Jesenice.

Basist ljubljanske Opere Friderik Lupša je meseca junija nastopil že stotič v basovski vlogi mešetarja Kecal v Smetanovi "Prodani nevesti". V Gounodovem "Faustu" je pa v vlogi Margarete gostovala Ksenija Vidaličeva, ki sedaj že več let uspešno nastopa po raznih italijanskih opernih odrih.

Umrla so. V Ljubljani: Ema Hrovatin, učiteljica v p., Albert Čonč, pošti inšpektor v p., Minka Sušnik, roj. Dermota, Terezija Jelnicar, Jože Hribar, strojnik, Ana Gebauer, vdova, Gotthard Gross, upokojenec, Jožef Keržin, Marija Kamnar, roj. Snaj, upok. Tob. tovarne in Stanislava Nagode, roj. Rus v Gornjem Logatcu, Alojzij Blenkuš, učitelj v p. v Stožicah, Jakob Klenovšek, elektrotehnik v Trbovljah, Mirko Štupar, poštni nameščenec v Dravljah, Antonija Kristofič v Dolu, Janez Gu-banc, gostilničar v Vodicah nad Ljubljano, Antonija Zagor-Pavlič v Hrastju, Marcel Jenčič, inšpektor drž. žel. v p. p. v Sp. Jarkah, Marija Tomazin, roj. Pirman na Raki in Jože Vozel, ključavničar v tekstilni tovarni v Preboldu.

V Ljubljani je bila ustanovljena Slovenska sekcija Jugoslovanskega društva za mednarodno pravo. Za predsednika sekcije je bil izvoljen dr. Ivan Tomšič, prof. mednarodnega prava na ljub. univerzi, podpredsednik je pa dr. France Hočevar, predsednik Vrhovnega sodišča LRS.

V Ljubljani je bil v začetku junija operiran zaradi čira na dvanajsterniku predsednik komunistične skupščine Miha Marinko. O njegovi operaciji so izdali tudi sporočilo za javnost, ki so ga podpisali dr. Božidar Lavrič, prof. dr. Bogdan Breclj in dr. Jože Benigar.

I. ljubljanski triennale. V Moderni galeriji v Ljubljani so 3. julija t. l. odprli 1. mednarodno grafično razstavo, na kateri je sodelovalo 150 umetnikov iz 23 držav s približno 700 umetninami. Ob otvoritvi razstave je posebno razsodišče pod predsedstvom Božidarja Jakca nagradilo najboljša dela. Prvo nagrado je prejel severnoameriški grafik Armin Landeck, drugo Slovenec France Mihe-lič, tretjo švicarski grafik Fritz Pauli, četrti zahodnonemški umetnik Heinz Klemann, peto tržaški Slovenec Lojze Spacal, šesto Anglež Anthony Gross, sedmo Johny Friedlaender iz Pariške šole, osmo Belgijec Jean Jacques De Grave, deveto Finec Viotto Vikainen in deseto poljski grafik Andrzej Rudzinski.

Časopisna poročila navajajo, da je bila razstava skrbno pripravljena, tako da je prišlo do polnega izraza vse bogastvo današnjega umetnostnega snovanja v svetu. Zastopane so bile vse umetnostne smeri, tako od skrajnega naturalizma, do "nefigurativne umetnosti". Ob primerjavi umetnin slovenskih grafikov z inozemskimi, kritiki navajajo, da dela slovenskih umetnikov prav nič ne zaostajajo za umetninami za tujimi grafiki.

Poleg Franca Miheliča in Spacala, ki sta dobila za svoje umetnine nagrade, so še razstavljali Božidar Jakac, Riko Debenjak, Miha Maleš, Marij Pregelj, Marijan Pogačnik, Maksim Sedej, Tone Kralj, Avgust Černigoj in drugi.

V okviru prireditev tretjega glasbenega festivala v Ljubljani je gostovala v slovenski prestolnici angleška plesalka Margot Fonteyn, ki je za Rusinjo Ulanovo najbolj slavna svetovna plesalka.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Kaj pomeni 30 slovenskih fartov? Nič, če ne vedo odkod so in kaj hočejo. Ako pa vidimo toliko fantov na predavanju Slovenskega tečaja, kakor prejšnjo soboto, moremo veselo upati na srečnejšo bodočnost, ki naj nam jo zgradi taka mladina.

Fant, ki hočeš za naš narod nekaj po-meniti, prihajaj ob sobotah ob 20. uri v Slovensko hišo na Ramon Falcon! Na svidenje!

OSEBNE NOVICE

Poroka. V Villa Bosch sta se poročila dne 6. avgusta t. l. gđ. Anica Vombergar in g. Ivan Jerman. Za priči sta bila ženinu g. Emil Benegalija, nevesti pa njen brat g. Jože Vombergar. Poročil ju je g. Janko Mernik SDB. Čestitamo

in želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova!

Družinska sreča. V družini g. Edija Škulja in njegove žene ge Angele, roj. Dolšina v Martinezu so dobili hčerko. Hčerka je prav tako razveselila družino g. Rada Riglerja in njegove žene ge Adriane v Don Torcuatu. Pri krstu je dobila ime Lucija. Srečnim staršem naše čustitke.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. September 1955. Vsebinska: Sveto obhajilo in čistost (B. M.); Jezusova mati in bratje (Dr. Mirko Gogala); Poročni prstan (Gregor Hribar); Po spremenjenju (Jože Vovk); Después del Congreso eucarístico inter-

"ČAS POD STRELI"

Napisal:

IVAN KOROŠEC

Uvodne besede:

KAREL MAUSER

Ilustriral:

CIRIL SKEBE

Izda in založi:

SVOBODNA SLOVENIJA

Ta knjiga pisatelja

Ivana Korošca

je posvečena spomenu padlih borcev ob deseti obletnici Vetrinske žaloigre.

Knjiga izide v prihodnjih dneh.

nacional (Joe Juck); Križ pred vasjo (Gregor Mali); Hvala Ti, Gospod, da imajo naši župniki napake; Na treh grobovih (I. L.); Nora leta (Dr. Franc Kladnik); Ples (Bogdan Budnik); Svetle podobe zvestobe (Gregor Mali); Sestrino pismo (V-ko); Majhne stvari (Vladimir Kos); Usodna preobleka (E. William); Iz misijonskih krajev; Dekle, ki imaš čas tudi za druge; Med izseljenci; Po svetu; Kajpa doma?; Moja čaša (Jože Urbanija-Limbarski); Priloga Božje stezice.

Katoliški misijoni. September 1955. Vsebinska: Beli puščavnik v Sahari oče de Foucauld (Daniel-Rops); Cerkev v Pakistanu; Mesto Carigrad; Črne redovnice (J. V.); Boj za misijonske šole v Afriki; Poslednji križev pot (Msgr. Jožef Kerec); Duhovni svetnik A. Merkun osemdesetletnik (N. J.); Iz pisem slovenskih misijonarjev; Moč ob Belem Nilu (Branko Rozmar); Po misijonskem svetu; Ksaverij neustrašeni (Paul Piron-Miklavž Trpotec) in priloga: Mladi misijonar.

Ramos Mejía

Kako žive slovenski begunci v Evropi, koliko jih je, kje so? Kako Vas ne bi to zanimalo! Bi radi zvedeli podrobnosti o njihovem življenju? Pred kratkim jih je obiskoval predsednik Društva Slovencev g. Ing. Albin Mozetič in o njih bo govoril na prosvetnem večeru Krajevnega odbora Društva Slovencev v Ramos Mejia, ki bo v nedeljo 4. septembra t. l. ob pol sedmih zvečer v cerkveni dvorani. To bo pester in zanimiv večer saj na njem sodelujejo Slovenska fantovska zveza, Slovenska dekleška organizacija, slovenski cerkveni pevski zbor iz Ramos Mejia in slovenska šolska mladina. Večer je pod vodstvom g. Izidorja Kastreva.

Ne izostanite tokrat! Pridite in še svo je prijatelje in znance povabite, da se Vam pridružijo!

Krajevni odbor Društva Slovencev v Ramos Mejia

NARTE VELIKONJA

(30)

Višarska polena

"I, saj res, kako naj bi vedel," se je smejal Klančar s čudno prisiljenostjo. "Kako naj bi vedel, saj nisi njen mož!"

"Njen mož pa res nisem!" se je smejal tudi Matijec. "Kaj vse se midva pogovarjava!"

"Prav res!" je potrdil Klančar. "Prav res, kaj se midva pogovarjava. Človeku pride vse na misel. In se čudno naplete beseda. Od potu sva se pogovarjala, pa prideva na to. Sem tesal v dolini. Pa smo tudi tako čudno prišli v besede. Tam mi je pomagal domačin, pa sva se med delom spustila v pogovor. Da ima doma otroka, je rekel, da ga imam tudi jaz, sem povedal. In me je naenkrat vprašal — pomisli, česa me je vprašal, Matijec?" se je ustavil predenj ter mu pogledal v oči.

"Kaj naj bi te vprašal?"

"Če sem prepričan, da je otrok moj!"

"In?" se je začudil Matijec.

"In jaz sem rekel: Najprej božji in potem moj! In on je dejal: Srečen ti! Ali slišiš? Da sem srečen!" se je razvnel Klančar.

"Srečen, nič ti ni!"

"Ne tako. Oni pa pravi, da dvomi."

"Dvomi?" se je začudil Matijec.

"Da, dvomi! Veš, kako dvomi!"

"Razumem!" se je posvetilo v glavi Matijec.

"Razumeš?"

"Da!" je zmajal Matijec z glavo. "Da tega ne uredi. Da ga ne povpraša —"

"Res čudno! — Kaj bo čudno, pravi on, če sem mu pa dolžan. Za bajto sem mu dolžan, In če mi odpove posojilo, nimam bajte. Ali naj mi proda bajto?"

"Zaradi resnice naj jo!" je naglo znil Matijec, ne da bi pomislil.

"Da naj jo, praviš?"

"Zaradi resnice! Ali mu nisi rekel?"

"Nisem! Da mu je posodil v sili, pravi, in da bi ga ne žalil rad, če bi mu vendar delal krivico. Da dvomi samo, je rekel, in oni mu je dobrotnik!"

"Dobrotnik? Če je res, vražji dobrotnik, če pa ni res, potem bi mu povedal. Oba sta moža! Ampak resnica je več vredna kot bajta. Saj mu je potem vseeno! Če ima še tisto streho nad razdrtim gnezdom!"

"Vidiš, to je pa res!" je potrdil ves pogreznjen vase Klančar. "Razdrto gnezdo! Kako to lepo poveš. Ampak vendar. Kaj pa, če drugi sede k mladičem v to gnezdo. Oni — pravi — samo nje ga vrže iz gnezda!"

"Na to nisem mislil," se je prestrašil Matijec.

"Vidiš, na to nisi mislil! Oni pa je morda mislil," se je razgreval Klančar.

"Pa četudi," je našel Matijec misel.

"Četudi. Resnica je več vredna kot osmrnjeno gnezdo. Ali mara vrana, vidiš,

še vrana ne mara zanj, če ga ji sraka onesnaži. Pa bi človek! Jaz bi mu rekel, da je resnica nad vse!"

"Da bi?"

"Bi?" je potrdil odločno Matijec.

"Nad vsak dvom!" je še enkrat poudaril Matijec.

Prišla sta k cerkvi in obmolnila. Matijec je šel v klop, Klančar pa je ostal pod zvonom.

"Farizej!" je mislil Klančar, videč ga, kako se rine do klopi. "Farizej! Srakoper bi rad sedel v gnezdo, pa se rine bliže Bogu. In tak farizej!"

In mu je šla ta misel po glavi, da se je šele zavedel pri kirie-eleison.

"Usmili se me, Bog, usmili se me!"

In spet je mislil na svojo muko in na ves pogovor in se zavedel svoj pri evangeliju.

"Evangelij je resnica," so peli na koru. In mu je šlo po glavi: "Resnica je evangelij. Resnica je nad vse. Prav praviš, resnica je nad vse in je nad bajto in osmrjenim gnezdom! O, je," se je topil vase. "Strašna je, a je nad vse!"

In se je zavedel šele, ko je zvonilo k pridigi. Zapazil je poleg sebe Blaža, vsega zatopljenega v molitev in zročega proti velikemu misijonskemu križu nad stranskim oltarjem.

"On moli, ti pa misliš grde misli!" se je karal. "Za srečo otroka bi rajši molil in za ženo-revico bolno bi molil, pa jo psuješ v mislih in izdajaš otroka. Otroka, ki ga je Bog tebi dal! Resnica je nad vse, resnica je evangelij," mu je

odpelo v možganih, kakor bi kljuval oster kljun v sence. "Resnica je nad bajto in osmrjenim gnezdom. In tam sedi srakoper farizej!"

Blaž poleg njega pa je gibal z ustnicami vročo molitev ter s čudno razprtimi očmi strmел v Križanega.

"V zakonski stan hočeta stopiti ženin Martin Božič, nezakonski sin Marte, samski —" je slišal Blaž ter prikimal: Da, nezakonski! kakor da je njega vprašal in je slišal župnika že: "In nevesta Franca Mohor, vdova..."

"Da, vdova!" je pritrdil Blaž ter strmел v križ. "Vdova! Zakaj vdova? Po kom vdova? In jaz vem zakaj!"

"Enkrat za trikrat!" je slišal Blaž župnika. "Samo danes, da boste razumeli. In kdor ve kakšen zadržek, kaj takega, da bi se radi tega ne smela poročiti, mora povedati. In še danes, še danes, jutri bo poroka."

"Jaz vem!"

Blažu se je meglilo pred očmi in je preslišal berilo in slišal evangelij.

"Resnično, resnično vam povem..."

Takrat se mu je zdelo, da se je križ zamajal nad oltarjem, da je planil ogenj okoli Kristusove glave ter ovil telo v rdeč plamen.

"In jaz molčim!" mu je šlo po glavi ter je stegnil roke predse. In se mu je zdelo, da je Kristus odtrgal desnico z lesa ter se mu z dvignjeno roko in sredi plamena blizal preko glav.

"Kriste!" je kriknil ter padel na obraz.

"O ti sveta pomoč! Ti sveta pomoč!" je dejal župnik s prižnice. "Nesite reveža ven, nesite ga na zrak in z jesihom mu odrgnite senca. Neža, daj pojdi in prinesi možem jesiha. Klančar, zagrabite ga, pod pazduho ga primate, lepo in položite na klop in če bi grizel, pa žlico v usta, da si ne pregrize jezika. Saj boste videli, ali mu je samo slabo ali ga je vrglo. Če mu je samo slabo, drgnite ga z jesihom. Ali je že šla Neža? Le nesite ga ven, no, še ti, Andrej, pomagaj, lepo za noge. Tako!" je počkal župnik, da so možje odnesli Blaža.

"Bo že! Če se ne pazi, pride lahko smrt. Človek umre. Tako človek umre, pa ne ve, ne kdaj ne kako. Lahko sredi polja, lahko na stopnicah, lahko v vodi, sredi poti, posebno če ni nikogar zraven. Pa saj lahko vsakdo, da, vsakdo, mlada mati ali otrok, mladenič ali mladenka, vsak hip lahko umreš. Smrt ne potrka, da bi pogledal pri ključavnici in ji rekel: Zunaj ostani! O, ne! Ta bi bila lepa! Kajne, bi rekel: Zunaj ostani! Smrt pride neslišno in položi roko na tvoje srce kakor na nihalo, pa se ustavi. Ura se ustavi. Kaj pa duša? Ali si že mislil na smrt? Ali stojiš pri ključavnici pripravljen? Tako v starem lesu trka črv! O, če bi res prej potrkala. Kakor v starem lesu. V starih vratih! O, če bi res trkala! Pa ne trka. Nevesti pred oltarjem je že položila roko na srce. Pred oltarjem! Ali je tvoja duša nevesta, da boš imel srečno smrt. Potem je veeno. Samo da je tvoja duša nevesta!" (Nadaljevanje)

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

US poljedelsko ministrstvo je sporočilo argentinskemu, da lahko poviša izvoz tungovega olja v USA. V prvih sedmih mesecih tega leta je Argentina izvozila 9 milijonov kg, kar je šele 83% odobrene ji kvote. V istem času je Paragvaj izvozil 750.000 kg, kar predstavlja 54% paragvajske kvote.

Angleški industrijalci in predstavniki vzhodne Nemčije so podpisali dogovor o izmenjavi blaga v vrednosti 4,5 mil. funtov (12,5 mil dolarjev). Nemci bodo uvozili volno, kakao, kavo, železo in jeklo, izvozili pa kemične produkte in cement.

Po mnenju gen. tajnika Gospodarskega odbora latinsko ameriških držav Raula Prebischea bo Latinska Amerika zašla leta 1975 v težko krizo brezposelnosti. Leta 1950 je bilo v vseh teh deželah 53 milijonov ljudi zaposlenih, medtem ko jih bo leta 1975 102 milijona. Ta prirastek skoraj 50 milijonov se po Prebischevem ne bo dal rešiti tako, da bodo mesta kar sama po sebi rastla in večala tako industrijski proletarijat; latinska Amerika bo morala začeti čisto na novo to, tako imenovano drugo etapo svoje industrializacije, kajti prva je sedaj končana. V prvi je latinska Ameri-

ka dosegla industrializacijo na tekstilnem področju in še na nekaterih manjših področjih, v drugi etapi pa se mora usmeriti v izdelovanje polprodnitov in strojev za industrijsko produkcijo.

Kaiser Motor Corporation je objavila, da je preselitev mož, žena in otrok kakor tudi tisočev ton strojev v polnem teku. Za preselitev so uporabili težke kamione, železnico, ladje in avione. Nova tovarna v Argentini bo prihodnje leto pričela s produkcijo jeepov in upa doseči leta 1959 letno produkcijo 20.000 vozil od jeepov, avtov do tovornih avtomobilov. Ladje odhajajo iz New Yorka in Baltimora: V kratkem bodo odšli ogromni transporti iz Detroita. Firma je že poslala v Argentino 100 avtomobilov, tako da se bo prodaja Kaiserjevih produktov pričela prej kot izdelava sama v Argentini. Tvrda je tudi objavila, da je dobila ponudbe za 100 vodilnih mest iz vseh krajev Severne in Južne Amerike, prv tako pa tudi iz Južne Afrike.

Ameriška firma Klein und Sachs je uradno potrdila novico, da jo je čilska vlada naprosila za finančne in gospodarske nasvete pri reševanju čilskega gospodarskega položaja. Ista firma je gospodarske nasvete že dala leta 1950 v Peruju in leta 1953 v Braziliji.

Deset evropskih držav, večinoma zahodnih, se je združilo po svojih predstavnikih v "Eurofirmi", delniški družbi s 50 mil. švicarskih frankov kapitala, katere sedež bo v Baslu. Namen firme je omogočiti članicam čim cenejšo nabavo materiala, potrebnega pri železniškem prometu, voznem parku in pod.

Že nekaj časa sem traja huda borba med nemško in angleško avtomobilsko produkcijo. Po podatkih, ki so bili nedavno objavljeni, pa je videti, da je vsaj na švedskem in v USA Nemčija spodrnila Anglijo. Izvoz na Švedsko je Nemčija povečala trikratno — večinoma Volkswagen, medtem ko je angleški za dve tretjini padel. Če zraven upoštevamo še to, da je Avstralija silno omejila uvoz avtomobilov, postane jasno, da je angl. avtomobilska industrija precej v škripih.

Po treh letih zastoja — zaradi Mosa-dega — je perzijski petrolej spet prišel na svetovni trg. Od leta 1950 dalje je produkcija v glavnem ležišča Kuwait

zrastla od 300.000 na 1.100.000 sodov dnevno. Istočasno je Saudova Arabija povečala produkcijo od 140.000 na 700.000 sodov dnevno. Ti porastki so vplivali tudi na celotno razmerje petrolejskih producentov na svetu. Tako so USA, ki so leta 1945 pridobivale 66% celotne svetovne produkcije, letos v aprilu zdrknile na 45,6%.

Latinska Amerika pridelala samo 15% časopisnega papirja od količine, ki jo redno porabi. Letno potroši za nabavo manjkajočih količin papirja skoraj četrt milijarde dolarjev. Na splošno pa potrošnja papirja ni velika in naša poprečno na glavo 9 kg letno. Samo tri dežele — Argentina, Kuba, Urugvaj — porabijo evropsko količino papirja. Druge dežele, n. pr. Haiti in Paragvaj, porabijo letno na glavo 1 kg papirja.

Moskovska Pravda javlja, da so na področju okrog Kujbiševa, na levem bregu Volge, odkrili velika ležišča petroleja.

V Argentini je bila odobrena prodaja največje ladje-tilovke Juan Perón.

Poizvedba. G. Alojzija Šau-a iz mesta Eva Peron prosimo, da nam sporoči svoj novi naslov zaradi nadaljnega dostavljanja lista.

Pravna posvetovalnica Svobodne Slovenije

Vprašanje: Zadnja leta mi stalno peša vid in se bojim, da ne bom mogel več dolgo časa opravljati dela, ki ga opravljam sedaj v pisarni. Ali bom imel pravico do invalidske rente?

Odgovor: Novi zakon o pokojninah šteje 14.370 z dne 13. oktobra 1954 pravi v čl. 21, da imajo od dneva proglastitve tega zakona dalje pravico na invalidsko rento, ne glede na službeno dobo, vsi

Naložite svoj denar

varno in na visoke mesečne obresti po posredovanju
Dr. Alojza Turka
Gualeguaychu 2404 Capital

PAKETE ZA EVROPO

in vsake druge vrste paketov, kakor tudi zdravila, najbolje in najceneje pošilja

Zdenka Kalečak

Monte 2049 - dvorišče - Bs. Aires
višina Rivadavia 6400, omnibus 132
(Carabobo 700)

dnevno od 15.-19. ure, ob sobotah od 9.-12. ure

Pismena naročila, kakor tudi denar pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK — Casilla de Correo 340 — Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani. Paketi prispeljo v roku 20 dni.
Zahtevajte cenik!

Chris je odkimaval z glavo; "To so vendar domače živali."

Brandeis ga je začuden pogledal. "Kako pridete na to?"

"Vse živali so imele rdeč trikotnik na stegnu," je dejal Chris. "Čisto lep enakokrak trikotnik. Tudi krave mojega očeta so vse nosile isti znak."

VIII.

"O, prekleto!" je vzkliknil Brandeis, "v tej zmedi sem čisto pozabil fotografirati te zverine." Potegnil je iz žepa majhen fotografski aparat in ga žalosten ogledoval.

"Saj slika tudi ne bi bila kaj posebnega — iz te opičje perspektive," je suho odvrnil Chris. "Mnenja sem namreč, da boste imeli še dovolj časa, fotografirati krotke črede. — Kako ti gre, Maksina?"

"To presneto drevo," je jadikovala. "Saj vendar ne tehtam mnogo, pa se je kljub temu tako močno upogibalo..."

"To pač ni pravo drevo, je preje neka vrsta praproti, toda liste ima osmerokotne — kot nekake kristale."

"Sedaj sem ga že fotografiral!" je zmagovalno pokimal Brandeis. "Halo, kaj pa je to zopet? Ptič, rdeč ptič!"

"Kakor da bi bil sestavljen iz samih rubinov!" je vzkliknila navdušeno Maksina. "Nekaj tako lepega..."

"Toda velik je, od vruga je velik! Saj je tako velik kot kondor, glejte, zagledal nas je."

Ptič je švignil proti njim in plaval komaj dvajset metrov nad njihovimi glavami. Nato je začel krožiti, videli so njegove okrogle črne oči.

"Moder ptič," je ušlo Maksini, "zdi se mi, da ima bistro glavo."

Ptič je zaskovikal, da je donelo daleč naokrog, skoraj tako, kakor da bi na kratko zatrobil v rog. Še enkrat je za-

tisti, katerim je invalidnost (n. pr. slepota) nastala v teku službovanja in vzrok te invalidnosti ni obstojal že ob pričetku dela.

Če ste ob vstopu v službo imeli zdrave oči in se je pričelo pešanje vida šele v službi, imate pravico do invalidske rente. Priporočamo, da čimprej obiščete zdravnika svojega podjetja, da ugotovi pešanje vida in si tako zagotovite zdravniški dokaz svojega stanja. Invalidsko rento morate potem, ko boste smatrali, da ne morete več delati, zahtevati od pristojne pokojninske blagajne najpozneje v teku šestih mesecev po opustitvi dela.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Le še dva meseca nas ločita od občnega zbora Društva Slovencev! Ali si že uredili svoje obveznosti do društva? Če še ne, poravnaj članarino za letošnje leto in plačaj vse prispevke za fondel! Ne odlašaj več s plačilom, pomagaj društvu, da bo tvoj pomočjo in s tvojim sodelovanjem moglo izpolniti vse naloge, ki jih nanj staviš ti in slovenska skupnost!

POIZVEDBA

Dr. Danilo Koch, rojen 11. avgusta 1913 v Prvačini na Goriškem, po poklicu zdravnik, se je zadnjo nedeljo oktobra meseca 1945 namenil čez mejo, najbrž preko Trsta. Od tu naprej je vsaka sled za njim izginila. Če kdo kaj ve o njem, naj sporoči vse podatke upravi lista.

ZAHVALA

Naš ljubljeni mož in očka

Leon Haba

počiva na pokopališču v San Justo, kjer čaka vstajenja, njegova duša pa — tako verujemo — pa se v Bogu raduje. Njegova strašna smrt nam je vsekala tako globoke rane in zapustila tako silno praznino, da zmoremo to bol zmagovati samo v moči žive vere in brezmejnega upanja v Boga.

Ob tej strašni boli so se zares zganila vsa slovenska srca, ki nas poznajo in nam stala ob strani s tolažbo in pomočjo. Naši slovenski duhovniki, ki so z našimi družinami na tujem zares postali eno, so z daritvijo sv. maše, s pogrebniimi molitvami, s spominom pri sv. maši in s tolažbe polno besedo dvigali naša srca, da ne obnemorejo v morju bolečine. Enako tudi slovenske družine so kar tekmovala, da nam izkažejo vso pomoč in dajo vso tolažbo — dovolite, da imenujem samo dve, to so Bohinčevi in Duričevi.

Preprosta in skromna je naša zahvala, kakor je bilo preprosto in skromno življenje našega meža in očka. Bog bodi zahvaljen, ki je znal obuditi v ljudeh našega naroda toliko dobrote in plemenite, sočutne ljubezni.

Pepca Haba, roj. Javoršek, žena
Janezek in Franci, otroka

Ramos Mejia, 22. avgusta 1955.

V PAKETNI POMOČI

svojem v domovini vodi slejkoprej najsolidnejša, slovenska tvrdka

UNIVERSAL IMPEX. TRST

Pošilja samo prvovrstno blago vsake vrste! Povrne vsako morebitno škodo! Odprema najhitrejša! Cene brezkonkurenčne! Zahtevajte cenik! Pišite na zastopnika

g. C. Cimperška, Casilla de Correo 4359, Buenos Aires

V Capitalu obiščite zastopnika g. R. Bata, Av. 17 de Octubre 2372 (5 kv. od post. Dorrego podz. žel. in žel. postaje Chacarita), telefon 55-0900, kjer dobite ob vsakem času ustneno vse podrobne informacije! Prepričajte se tudi Vi, da je potrebno samo eno Vaše naročilo, pa ostanete za vedno naš zvest naročnik!

LOUIS DE WOHL

(20)

Zemlja je ostala za nami

Še na misel mu ni prišlo, da bi tudi Chris njega razumel. Kljub temu ne, čeprav je bila primera o pilotih, ki jo je izbral, bolj točna in pravilnejša kakor Maksina.

"Pozor!" je dejal v tem trenutku Chris.

Iz temno zelene vzpetine — bil je to v resnici nekakšen gozd, oddaljen kaka dva kilometra, je stopilo na plan nekaj živih bitij. Najprej pet, nato deset, dvajset, sto in več.

"To so štirinožci," je ugotovil hitro Chris. "In črnobelolisasti — kakor krave mojega očeta."

"Kakor lisaste zebre!" je vzkliknila Maksina.

"Toda znatno večje," se je oglasil Brandeis, "strela — saj so tako velike kakor sloni!"

"In proti nam so jo ucvrili!" je zakričala Maksina. "Kaj naj napravimo, Chris, proti nam drve!"

"Kar na drevo!" je šinilo iz Chrisa, "daj, stopi na moji roki, Maksina, hitro. Vzpni se na drevo!"

Saj ni tehtala skoraj nič. Res ni bilo težko splezati na drevo, če je vsakdo imel le tretjino svoje navadne teže. Sledil ji je kar kako, da je skočil od tal. "Hitro gor, Brandeis — in za božjo voljo, vtaknite že v žep vaš pihalnik, še više, Maksina, čisto v vrh! Saj so grozovanske zverine!"

"Veletapirji," je že ugotavljal Brandeis, "parkljari. Tako nekako je morda na zemlji bil videti prakonj, samo da je bil mnogo, mnogo manjši." "Chris, Chris," je kričala preplašena Maksina, "to drevo, to drevo ni dovolj trdno!"

Na žalost je bila to resnica. Veje, ki so jih objemali in po njih lezli, nikakor niso bile iz lesa. Bile so iz prožne mesnate snovi, ki se je pod njihovo težo udajala.

"Bodi čista mirna, Maksina — nobenega nepotrebnega giba!"

Stisnila je zobe in mirno oklepala vejo. Kljub temu pa se je to, kar je imela za vejo, upogibalo vedno bolj in bolj. S preplašenimi očmi je videla, kako se bližajo velikanske živali; tla so kar bobnela pod njihovimi parklji. Živali so hrzale in čudno sopihale. Maksina je visela že tako nizko, da je menila, da jo bodo živali izbile z drevesa kakor zrel sad. Prestrašena je zakričala.

Tudi Chris je nekaj kričal, a nihče ga ob močnem bobnenju ni razumel. Chris sam bi sicer z roko lahko zagrabil Maksino, toda tudi pod njegovo težo se je druga veja upogibala. Vedel je, da svoje veje niti najmanj ne sme obtežiti več, sicer bosta oba padla na tla.

Tedaj so že pridrvele živali mimo njih. Maksina je videla njihove glave in hrbte tik pod seboj, tako blizu, da je razločile tenke žilice pod črnobelo lisasto kožo. Kratke bele grive na čokatih vratovih so plapolale. V nos ji je udaril malce pust topel vonj, kakor po usnju, ki ga je sonce pregrelo. Še kratek trenutek in vsa čreda je bila mimo.

Chris je prvi skočil z drevesa. Brandeis mu je sledil. Nato sta pomagala Maksini na tla.

"Rastlinojedci," je ugotavljal Brandeis. "To je pravi lovski paradiz, ta planet!"

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual Nº 498945	

OBVESTILA

IX. kulturni večer Slov. kulturne akcije bo v petek 26. t. m. ob osmih v župnijski dvorani v Ramos Mejiji. Na sporedu je gledališka predstava slovite Claudelove drame "Marijino oznanjenje" v režiji N. Jeločnika. V odmoru kratka razlaga R. Jurčeca.

X. kulturni večer Slov. kult. akcije bo naslednji petek 2. septembra t. l. ob osmih zvečer pravtako v ramoški župnijski dvorani. Predava univ. prof. dekan dr. Ignacij Lenček o temeljnih idejah eksistencializma. Če bo mogoče dobiti — obljubljen je — film glavnega predstavnika eksistencializma J. P. Sartra bomo v ilustracijo dr. Lenčkovega predavanja pokazali ta film na izrednem, XI. kult. večeru takoj naslednji petek 9. sept. t. l. Film nosi naslov "Kocka je padla".

(Nadaljevanje v prihodnji številki)